

Abstrakt

Zneužití veřejného práva v judikatuře

Tato diplomová práce zkoumá a diskutuje význam principu zneužití práva v českém veřejném právu. Je členěná do šesti kapitol.

Ve stručné úvodní kapitole je nastíněn účel práce, to jest poskytnout teoretickou analýzu konceptu zneužití práva. Ukazuje také pohledy českých právních teoretiků na zneužití práva.

Druhá kapitola nahlíží na fenomén zneužití práva nejprve optikou soukromého práva, zejména prostřednictvím analýzy rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Tam se totiž princip zneužití práva poprvé objevil. Krátce zmiňuje úpravu v chystané novele Občanského zákoníku.

Těžiště diplomové práce leží v rozboru judikatury Nejvyššího správního soudu (NSS). Od průlomového rozhodnutí *Potápěči* NSS postupně vypracoval ustálenou judikaturu obsahující důkladné právněteoretické analýzy jednotlivých situací, a přejal dvousložkový test zneužití, který se poprvé objevil v rozhodnutí *Halifax*. Více či méně jasně pak NSS vykreslil hranice zneužití a dalších na první pohled obdobných pojmů, jako podvod, obcházení zákona, a zejména příbuzného institutu dissimulace.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na vývoj zásady zákazu zneužití v právu Evropských společenství, před Soudním dvorem Evropských společenství (dále také ESD). V prvních desetiletích, kdy se začal pojem zneužití práva objevovat, se ESD zdráhal vytyčit jasnou doktrínu zneužití a upřednostňoval formu účelového výkladu legislativy. V posledních letech se však situace změnila, a před ESD se vyvinul test zneužití, který byl posléze uplatněn i v oblasti daní.

V páté části se nachází krátké exkurzy do právních systémů některých zahraničních států za účelem stručného srovnání způsobů, jakými tyto státy bojí proti zneužití práva.

Závěrem se autorka snaží poměřit princip zneužití práva s dalšími principy našeho právního řádu, a nakonec diskutuje otázky ideologické a morální, se závěrem, že zásada zákazu zneužití práva je v souladu s právem i s hodnotami demokratické společnosti.